

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Caput I. S. Prudentius sanat brachium aridum et paralyticam: puellam
ultione divina liberat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

AUCTORE
TEOBAUDO.

m

n

ipsi apparen-
te, educitur.

B

o

p

C

donec ceperant quendam divitem de villa, quam a martyre, qui in ea veneratur, sanctum Julianum *m* nuncupat antiquitas. Qui captus mox in castrum, quod, super Lignonem fluvium situm, Rufiacus vocatur *n*, in captivitatem abductus est, ibique, lacertis post terga revinctis et collo ad crura ligata crudelissimo fune complicato, arctissimæ mancipatur custodiae, truculentis ad servandum appositis custodibus. Interea vero miser ille ipsa, qua premebatur, compellente necessitate, Prudentium suspiriis et lacrymis magis, quam verborum crepitu exorat, ut sibi sub tanti doloris cruce solita pietate subveniat. Dum itaque diutissime huiusmodi perstaret in precibus, conticinium noctis advenerat, continuoque caelestis formæ persona coram eo constitit, se asserens esse Prudentium, qui implorabatur, paratumque, ut illi quanto citius opem ferret, si se vellet sequi.

72 Quo respondente, se quidem velle, sed mox non posse, vinculis et sex custodibus obstantibus, ille, qui apparuerat, ait, illic, inquam, trepidas timore, ubi non est timor, dum procul dubio nullis obicibus divina morentur imperia. Nec plura: vincula rupta cadunt, surgensque captus, nec jam captus, supernam subsequitur figuram, custodibus mira virtute compressis: ut autem claustris egressi sub divo constiterunt, ductor mirabilis, in partem indice prætenso, ait: Ecce in illa domo habetur cornipes, cuius tergo insidebas, quando captus fuisti. Pergens itaque illic, tolle, quod tuum est, et vade. Qui concite vadens, reperto domus ostio patente, invenit illico equum suum divinitus præparatum, sella scilicet et fræno impositis, quem mox conscendens, præcedente spiritali prævio *o*, pervenit ad portam castris, quæ protinus (ut legitur de Petro *p*) ultra aperta est eis. Egressis vero illis, longiusque pariter procedentibus, ait Liberatorem magnificus ad liberatum: Securus amodo, nec ulli omnino membra tradas ostio, quoad pertingens Besuam Deo et Apostolorum proceribus, nec non et Prudentio pro ereptione tua grates exsolvas debitas. His dietis nusquam comparuit.

Rumpit et ille moras: Besuenas tendit ad oras,

Vota Deo solvit: fuerant quæ gesta, revolvit;

Qualiter exutus laqueis, ut fune solutus, Exierit tutus, Sanctum per cuncta secutus. Sed jam fragilis cymba, diu pelago jactata, portui aliquantisper quietura interim appellitur: ut, paulisper resumtis viribus, quæ restant sali, robustius, Jesu opitulante, præterlegat.

Explicit liber tertius.

ANNOTATA.

a Gallice Sombornon, in decanatu *S. Sequani*, prope vicum Memont (Magnum montem) de quo supra in Annotatis ad num. 26 lit. x.

b Id est, Martyris.

c Reg. 2, cap. 24, §. 14.

d Vide cap. 14 Matth. a § 22.

e Scindulæ sunt asseres, quibus domus tegebantur.

f Doma sumitur pro domo vel hic pro tecto.

g Firmitas super Albam Campaniæ Gallicæ oppidum est

h Sic dicti, qui Orientalem Galliarum partem incollebant.

i Eodem sensu vocem illam usurpavit Gellius in Noctibus Atticis xvi, 7. Erat instrumentum, inquit Pitiscus in Lexico Antiquitatum, ad instar annuli factum, quo pedes damnatorum vinciebantur, aut servorum.

k Id est, sub meridiem.

l Vide lit. i in Annotatis ad cap. 3 lib. III.

m Vicus est prope Divionem.

n Inter vicum *S. Juliani* et *Divionem* vicum reperio, Rufey Gallis dictum, non procul a fluvio *Susione* (*Suzon*): sed aliquantum longius *Ignon* fluvium invenio, qui *Tricastrum* prætervectus in *Tliam* influit; sed vicum *Ruffiacum* juxta illum non reperi: reperi autem et *Ruffiacum* seu *Rufey* vicum, quem hic designari puto, in comitatu *Burgundiæ* ad fluvium *Lignonem*, *Gallicæ Lougnon* vel *Ougnon*.

o Id est, *S. Prudentio*, sub aerea forma ipsi præeunte.

p Vide Act. Apost. cap. 12.

LIBER IV.

CAPUT I.

S. Prudentius sanat brachium aridum et paralyticam: puellam ultione divina liberat.

Si apicibus annotare perstuderem, quot vinculis aut ergastulis mancipatos noster eriperit Martyr, cæterorum suppressa mentione signorum, profecto immensum volumen exararem: tot etenim huiusmodi ejus beneficia visuntur, per indicia scilicet, coram sacratissimi corporis ipsius theca dependentia; ut, si *Tulliana* adesset facunda loquacitas, procul dubio ad exprimendum se minus idoneam fateri, non erubesceret. Quapropter aliorum styllum convertere consultius videtur, in primis vero congruum censeo, a placito Dei, quod apud *Bisunticam* urbem a celeberrimum extitisse dignoscitur, sumere narrationis exordium. Igitur anno millesimo centesimo vigesimo quarto a Puerperio *Virginis* illibatæ, quo juxta *Mantuanum* rhetorem ferrea primum desiit, ac toto surrexit gens aurea mundo, venerabilis *Anstricus* b, archiepiscopus *Chrysopolitanus* c, immensum decrevit conflare concilium d, quod *Placitum Dei* vocitant, in diebus festis (ni fallor) *Pentecostes*: quibus feriatum populi, aliquantulumque solito raptorum timore nudati, Sanctorum devotius student adire limina. Locus autem tali negotio aptissimus denuntiatur penes eandem civitatem, plus minusve ab ipsa distans mille quingentis passibus. Est etenim ibi planities distenti soli, grato vestiens se gramine, quam *Thisiam* vocant incolæ, *Duvio* flumine e præterfluente a latere.

Tempore concilii *Vesontionensis* anni 1124.

A 74 Illic itaque archiantistitis in tonante de-
creto, fama ciet populos eo confluere. Credi
vero non potest, quot millia promiscui sexus,
aetatis et conditionis accurrerint: præterea
quampulurium Sanctorum illuc gloriosa perlata
sunt pignora, quos longum est nominatim recen-
sere. Inter quos et janitoris caeli, Petri nostri
pulcherrima ycona et capsula multarum reliquia-
rum cum brachio beati Remigii *f* a nostris de-
vecta sunt, ac in papilione ad hoc facto honori-
fice deposita. Nec diu, ecce muliercula, de
castello Karoli *g* oriunda, dexteri brachii ami-
niculo funditus destituta, beatum audiens ad-
venisse Prudentium, contendit ad locum; jam
enim balsamiticum ipsius martyrii nomen longe
lateque ingenti efferbuerat opinione, maxime-
que (ut præfatus sum) illis in provinciis. Viden-
tes autem, qui confluerant, argenteum bra-
chium, quod sæpenumero apud Besuam in
ecclesia Prudentiana viderant, arbitrati sunt,
adventasse Prudentium; et ob id conglabatim
ad nostrum prouebant tentorium: sed ibi pro-
fecto nichil ejusdem Sancti, nisi nomen et virtus
erat: non ob aliud tamen, nisi uti ne violenter
nobis auferrentur beate reliquiæ, sicut olim
factum constat. Nam fama est, illum quondam
a Besuensis, ad ipsum locum pro re simili
delatum, multisque ibidem virtutibus declara-
tum, Chrisopolitanos vi detinuisse, sed postmo-
dum, Deo volente, coactos reddidisse *h*.

B 75 Ubi ergo præscripta femina nostris adsti-
tit Sanctis, cum intimo pectoris rugitu, lacry-
marumque imbre Prudentium invocat, quatinus
impotentis lacerti et aridæ manus sibi reformet
usum; moxque Martyr clementissimus, tametsi
absens corporaliter, tamen præsens affuit spiri-
tualiter, restituens supplicanti, quam deposece-
bat, sospitatem. Tunc illa, voto potita, eadem
manu protensa, sacratissimum (ut putabat) Pru-
dentii accepit brachium, et ad circumstantes
conversa, celebratam in se virtutem clara cœpit
voce prædicare. Cernentes autem nostrates mo-
nachi tam illustre signum, alacri cum gaudio
divina concinunt præconia, vident illico popu-
laria concurrere agmina; felicem se quisque
fore existimans, si cernere vel etiam eminus sa-
lutare Besuanum valeat tabernaculum. Inter
alios vero accurrunt et capellanus præfati castelli
Karoli. Qui, comperto tam egregio miraculo in
muliere sibi optime nota, apprehenso ejus bra-
chio sanato, sic ad adstantem præfatur multi-
tudinem: Ne credatis, populi, commentitium
ullatenus esse, quod asseritur de hac muliere,
sed procul dubio sciatis, quoniam sex anni jam
preterierunt, ex quo brachium istud, naturali
succo viduatum, nullum utile gestanti exhibuit
officium. Nunc vero, ut cernitis, antiquæ resti-
tutum est sanitati: an dubitatis? Hæc mea pa-
rochiana, hæc mihi notior, quam alicui sua do-
mus: non novi monachos istos, nescio Sanctum
eorum, sed hanc certissime hodie sanatum per-
spicio. Dixerat, et cuncti Domino grates retulere
pro tanto signo, quod gesserat in muliere.

C 76 His ita gestis, adest item quaedam femina
cum marito, quæ irreverenter quidem, sed de-
votissime in Sancta irruens, sanctum brachium
sub nomine Prudentiano, ubertim rigatum fletibus,
strictissime deosculatur. Quæ percunctata
a monachis, quænam esset, vel unde et cur hoc
ageret, volentem pro se respondere maritum
suum compescuit, dicens, ego ipsa pro me re-

*et paralyti-
cum sanat:*

Octobris Tomus III.

spondebo, quæ de me sunt, tu tantum testis di-
ctorum assiste: Ego (Domini mei) indigena sum
villæ, quæ Menbriacus dicitur *i*, copulata con-
nubio isti, quem coram videtis adstare; sceleri-
bus autem more* exigentibus, gravissimam incidi
paralysim, quæ hactenus quatuor annis crude-
liter me contorsit. Ast ubi nudius-tertius audivi,
beatum huc deferri Prudentium, vix a conjuge
impetravi, quatinus me birotæ *k* superpositam
ad eum deveheret, quæ, dum medio itinere
sanctum invocassem Martyrem, subito arida ner-
vorum ligamina cœperunt intendi, et debiles
artus pristinis reddi motibus, moxque diurno
exuta languore, vehiculo concita exilivi, calle-
que festino cœpi virum præcedere, quoad huc
devenissemus, gratias pro cælitus reddita inco-
lunitate repensuri: hæc mihi causa lætandi;
hæc tota ratio, qua gloriosum illud tam impu-
denter expetivi brachium; venialis temeritas;
non nimium grave ducitur, quod devotione
peccatur; hæc ubi flens dixit, ter vel quater
oscula fixit, gaudens ploravit, post vota domum
repedavit.

77 Sanctimonialis quædam, Chrysopolitani
territorii indigena, occulto superni arbitrii judi-
cio, diræ paralysis inciderat languorem. Quæ
passio juxta Hippocratem, ex nimio frigore con-
tortis nervorum ligaminibus, contractisque venis
et arteriis, solet membris incumbere: maxime
vero juxta cælestis auctoritatis credulitatem
peccatorum causa miseris mortalibus irrogatur,
dicente Deo Christo, paralytico, quem curave-
rat: «Vade et amplius noli peccare, ne quid de-
» terius tibi contingat *l*.» Hæc itaque præcipue
de causa, ut reor *m*, præfata mulier inferiorum
artuum crudelissimo tabescebat incommodo.
Quæ dum diutissime hujusce doloris detineretur
carcere, rumigera perferente aura, de mira
Prudentii comperit virtute; continuoque per
eum pristinae spem concipiens sospitatis, nihil
enim cælesti medico difficile credebatur, ad beati
Martyris se deferri postulat aulam. Quo vix im-
petrato ob difficultatem itineris, tandem Be-
suam attingit, ab ea videlicet parte, qua brumalis
astrigero polo circumvolvitur Arctos. Ubi etiam
media via gloriosæ Virginis et Matris Domini
Jesu venerabile templum habetur in specula, ut
ita dixerim, totius villæ, contra Aquilonis atro-
cissimum spiritum, quem divina Pagina vocat *n*:
diabolum *n*: eo ergo devota rogat se solo tenus
coram beatissimæ Mariæ deponi tæde, et basi-
licam sancti Testis *o* sibi ostendi: qua demon-
strata, sic eum invocat mixto gemitu precati-
bus.

78 Ecce gloriosissime, ad te, Prudenti, ut
diu exoptavi, advenio: et nisu, quo possum,
desideratissimam artuum tuorum domum a
longe saluto, et o utinam proprio incessu ad
eam percurrere valerem! sed heu infelix! faci-
noribus meis præpedientibus, utpote utriusque
cruris privata gressu, vadere non queo: subveni
ergo miseræ, Martyr piissime, et reforma usum
gradiendi jam pene in semi-mortuo corpore,
quoniam satis jam credo, te posse.

Talibus exorans, et fundens talia plorans,
Longis pressa malis finiverat hæc monialis.
Protinus audivit Sanctus, quod Nonna peti-
vit,

Mox etenim nervi gaudent sua per loca sterni.
More suo venæ turgescunt sanguine plenæ:
Arteriæ rursus discunt, se tendere sursum.

AUCTORE

TROBAUDO.

i

* forte meis

k

Besuæ sancti-
monialis Ve-
sontionensem

E

l

m

F

n

o

eodem morbo
laborantem.

AUCTOR
TEOBAUDO.

Omnia, tecta cute, prisca valere salute.
Tum mulier nisu facili (mirabile visu!)
Exiit a lecto : properat gestamine recto ;
Quodque viæ restat, pedibus currens cito
præstat ;

Donec perveniat, satis votis ubi fiat.

Redditis ergo Deo beatoque Martyri pro recepta sospitate gratiarum actionibus, alacris suam rediit in patriam, longo post incolumis tempore vivens, sed quoniam sanitatem corporis et affluentiam rei familiaris vitiorum plerumque comitatur pestis, cœpit iterum deliciose vivendo voluptatum involvi volutabro. Cum ecce repente recidiva paralysis incumbit acrius, quam dudum corripens membra.

semel ac iterum

79 Afflictabatur itaque vehementissimi doloris angore, et inter cruciamenta anhelis spiritus conscientia scelerum magis compungebatur. Nec prorsus spe medelæ amissa, ad optime sibi notum recurrit Medicum : nam pene sine ullo temporis interstitio Prudentius in pectore, Prudentius fervet in ore ; tandem vero denuo relata Besuam, Sanctoque præsentata, quem diu sitiiverat, ante ejus aram tota prosternitur corporis contracti strage. Deinde frontis lumina, et palmas conjunctas tollens ad alta, has erupit in preces :

B

Rex et Redemptor omnium sanctissime,
Qui cuncta cernis sempiterno lumine,
Succurre, quæso, te roganti morbidæ,
Multo tibi, quæ displicet, peccamine :
Per testis insignis preces Prudentii,
Cujus levamen jam probarunt plurimi :
Quos inter ipsa clarius cognoverim,
Quæ jam per illum tracta lectum liquerim.
Qui summâ cæli regna Martyr possides ;
Et, quidquid oras, a Deo mox obtines ;
Dignare clemens his favere fletibus,
Quos fundo fessa plurimis angoribus.
Adsum gravata ponderoso crimine :
Non erubesco vulnus altum pandere,
Quæro medelam de nefando vulnere,
A te scio, quem posse statim dedere.
O sancte Martyr, nunc adesto supplici,
Priscam salutem conferendo corpori.
Depelle sævam cruribus paralysim,
Pro qua fuganda nunc gemens advenerim.

C
curat; uti et
puellam, ob
violatum Sab-
batum

80 His peroratis, illico pristina redditur incolumitati, tunc devote Christo Martyrique reppensis gratum præconiis, propriis ad sua lætatur remeare plantis, quæ alienis eo devecta fuerat : vere, ut ait divinus Vates, « Mirabilis » Deus in Sanctis suis p, » gloriosus in Majestate sua, faciens prodigia. Cum omnia Conditoris æterni opera mira recte possint vocari, utilissima tamen dispensatione quædam non majora, sed inusitata congruis reservavit temporibus ; quæ tamen non idcirco mira dicuntur, quod contra naturam fiant, sed quia extra consuetum naturæ cursum divina virtute proveniant, facultatemque transcendant humanam ; ut cæcis visum, claudis gressum, chiragricis manuum reformare usum. Quæ nostrum sæpe fecisse Prudentium, ut dicitur, lingua fatetur mutorum : nam quædam adolescentula, Besuæ ancillari mulieribus solita, dum Sabbathi decima hora q, lapide politorio, quem Liscam r rusticæ vocant, muliebre verteret indumentum, amens subito effecta est, sensuque quinqueperito funditus viduata, quasi mœrtua jacebat, ipso videlicet lapide, quem tenebat, firmissime

q r

adhærente dextera : nec immerito. Si enim in Hebraismo carnalis Judæus, cujus præmium ventris saturitas est, quot hebdomadibus sabbatizat a bono etiam opere, quanto magis spiritalis Christianus sabbatizare debet a terrena actione ob Vigiliam Dominicæ Resurrectionis s.

s
divinitus pun-
nitum.

81 Quod quia hæc non fecit, justissime tali meruit percipi ultione. Hoc autem sæpenumero Divinitas solet exercere, ut per unius publicum supplicium corrigatur lateis temeritas multorum ; unde, ut et illius puellulæ multatio errantium fieret emendatio, illico rumiger Notus hujusce rei per totum insonuit burgum : advolant agmina promiscuæ plebis ad contemplandum in muliercula justum judicium æterni Judicis ; metuit quisque in se, quod in ea perpendit fieri : nec mora : concurrunt ad Prudentium, flebiliter pectora quotiente singultu : oratur Vir beatus, ut miserrimæ clementer subveniat adolescentulæ : continuo Sanctus, ut canit Propheta regius, « Respexit in orationem humilium, et » non sprevit precem eorum, ut scribantur hæc » in generatione altera t. » Nam mox redditur juvencula integre sensui. Sed, ut gratius cæleste beneficium foret, lapis ille, quo sacrum violabatur Sabbatum, tenaciter palmæ inhæret. Ad ultimum vero tendit ipsamet ad sacratissimum Medicum, comitantibus plurimis, et multas profundens lacrymas suppliciter rogat, ut, penali decusso impedimento, liberam sibi restituit dexteram : spondetque, se deinceps sabbatissimum perenni custodituram observantia, si absolveretur : longos finierat flendo precatu, illi durus erat quippe reatus, et justum fuerat, flendo lavari, quod stulte potuit commaculari. Nec differt Domini Testis adesse tanto molestiæ pondere presse, excussus lapis it concitus extra, exultat mulier sospite dextra. Circumstans populus plus stupet ista, quam fari valeat Plato Sophista. Laudatur dominans Omnicreator, humani generis rex et amator, Martyr posse satis commemoratur, qui nutu facili sic operatur.

E

ANNOTATA.

a Civitas est archiepiscopalis in comitatu Burgundix ad Dubim fluvium, Gallicæ dicta Besançon.

b Vesontinensem sedem tenuit ab anno 4417 usque ad annum 4434, ex Sammarthanis.

F

c Id est, Vesontionensis.

d Quatuor hoc anno concilia in Gallia celebrata memorat Harduinus tom. VI Conciliorum part II, col. 4117 et 4118, Carnutense, Claremontanum, Bellovacense et Viennense : adde igitur et Vesontionense.

e Alias Dubis dicitur, Gallicæ le Doub.

f Sed non Francorum Apostoli. Vide num. 57 Comment. prævii.

g Castelli hujus notitiam non habeo.

h Divionenses aliquando S. Prudentii reliquias sibi retinere voluisse, vidimus supra num. 40 : quando idem conati sint Vesontionenses, nescio.

i Nec ista mihi notior villa est.

k Birota vehiculum est duabus rotis constans, Gallis Charette.

l Joan. 8, v. 44.

m Deus quidem peccata hominum morbis non raro punit : hinc tamen non efficitur, id isti sanctimoniali accidisse : at quod de ea Teobaudus ait, habuerit forte aliunde perspectum.

n Videtur

A n Videtur alludere ad illud Jeremiæ cap. 1, v. 4. Ab Aquilone (qui diabolus hic ex Teobaudi mente repræsentat) pandetur omne malum super habitatores terræ.

o Id est, Martyris.

p Psalm. 67, v. 36.

q Vespere post Occasum solis, et pridie diei Dominicæ, cum ab operibus servilibus olim erat etiam abstinendum. Factum non valde absimile habes sæc. iv Benedictini part. ii, pag. 235, num. 38, et tom. II Januarii pag. 406, quod in Translatione S. Genulfi, circa annum 870 facta, ita describitur: Quædam etenim mulier, Tethberga nomine, dum messis tempore die Sabbathi, jam illucescente ipsius diei vespera, in Resurrectionis Dominicæ prima Sabbathi, ex multiplicatis manipulis mergeten (merges manipulus segetis est, ut ibidem notatur) colligare nititur, subito digitis in volam deflexis, ac erumpente sanguine, audax manus et misera dirigit.

r Instrumentum, quo quid politur, Cylindrus Veteribus, Gallis Lisse, ait Cangius.

s Resurrectionis dies quelibet dies Dominica olim dici consuevit.

B t Sic fere Psal. 101, v. 18 et 19.

CAPUT II.

Inter alia miracula tribus mortuis vitam reddit.

Mulieri chiragra, a

Quamplura ipsiusmodi facta sacro intexerem volumini, ni vereretur fastidium ingerere auditori: sed de plurimis pauca, et de ambiguis certissima sunt revolvenda. Mulier quædam honesta familia oriunda, ut ipsa asseverabat, de castello, quod Gagnori a (ut vulgariter loquar) nominatur, crudelissimam incurerat chiragram: quæ scilicet passio adeo atrociter utramque corripuerat manum, ut, digitis in palmam complicitis, unguis prope toti macilentæ illaberentur volæ. Cruciabatur autem infelix mulier acerrimis tortionibus, nec ullus ei omnino medicinali poterat subvenire remedio.

C Taliter ergo septem transactis aristas, Prudentii gloriosa visitatur opinione, protinusque credula, spe recipiendi sospitatem inducta, cum plurimo comitatu ejusdem Martyris expetiit ædem: cui tandem proximans, illico recidivam meruit adipisci sanitatem, ita ut pro libitu, multis intuentibus, digitos vel extenderet vel complicaret. Erat autem, quantum meminisse queo, ea dies Parasæve, ante Christianum Phase. Quod divino provisus ita gestum fuisse, nemo sanum sapiens ambigere debet: ut scilicet, quo die sydereus Agnus purpurea passione pœnis Averni totum eripuit mundum, eo etiam adimeret uni femine corporale contractarum manuum per Martyrem detrimentum.

caco,

83 Quid autem gestum sit sequente Dominica, luce videlicet, qua Divinitas, sacris beatorum Patrum reseratis bustis, carneque resumpta propria, cum pompa nobili rediit ad Superos b, devotus festinat pandere stylus. Homo quidam, utrorumque privatus lumine orbium, Sabbatho, quo Verbigena Imperator in tumulo quievit, ad sacram Martyris adductus est basilicam. Erat autem (ut ipse fatebatur) incola castelli, quod

b

populariter Vesol, Latine vero Visorium e a videndo, eo quod in editissimo constitutum a longe videatur, congrue potest appellari; qui pro re, qua venerat, sollicitus, coram beatissimis pignoribus pervigil tota nocte excubat, clementiam Sancti indesinenter interpellans, ut sibi umbrosæ frontis amissum restituat habitum ad gloriam communis Conditoris.

Talibus instabat cæcus, lucemque rogabat, Ut micuit mane, micuit virtus pia plane, Lux nitet orbato, visu penitus reparato. Missa canebatur, tibi gloria, Christe, dabatur, Quam tibi dixerunt, qui natum te cecinerunt. Auxit et Hilarius præsul, vox mellea cujus, Quando refuserunt orbes, radii micuerunt, Laus reboat Christi, lumen qui reddidit isti.

84 Puer quidam de villa, quæ Fundrimacus d nuncupatur, originem ducens, secundum (ni fallor) tertii lustris jam percurrens annum, a parentibus Prudentio spe recuperandæ sospitatis delatus fuerat. Erat enim crure reflexo adeo damnatus vestigio, ut monstruose taxillis natibus inhæreret, qui, cum paucis diebus coram beati Martyris artubus divinæ pietatis exoraret viscera, sanitatis sibi restitui gaudia, sacratissimo interveniente Prudentio, incessum recepit, ex integro grates debitas rependens cælesti beneficio. Quod qui viderunt, Domino grates retulerunt. In villa, quam longe superius Lucum e dixi nominari, hujusmodi gestum fuisse miraculum, pro certo accepi. Mater cum filio, ter quaternos habente annos, molendinum adierat. Quæ, dum molendi occupatione detenta, toto studio necessariæ rei incumberet, puer circum gestiendo lascivis (ut illa ætas assolet) motibus, ulro citroque agebatur. Dumque leviter fertur, antiquo impellente hoste, fluminis, quod Tyla f dicitur, alveum incidit, ea videlicet parte, qua violentissimo impetu rapax in rotam cogitur amnis. Quo mox genitrix comperto, Prudentium in-clamat, ut sibi prolem conservet incolumem: interea parvulus, volucris susceptus ab unda, velocissime, priusquam humana posset succurrere manus, in canalem pertrahitur, ubi ad rotam volubiliter circumagendam tota vis incumbabat aquæ, ut nulli penitus dubium esset, rotali circumactione et attritione puerilia discerpi membra, ossaque tenera minutatim dissolvi in frusta.

AUCTORE
TEOBAUDO.
c

contracto
præsentem
opem confert;
puer
d

E

e

f

F
ut conteratur,
impedit;

85 Quod fieri potuisset, nisi Prudentii, imo vero Dei omnipotentis virtus propter Prudentium affuisset: quæ miro rerum ordine pueri providit tutelæ. Protinus siquidem (mirabile dictu!) rota in altum sublata divinitus, ut sic dicatur, non ausa est artus lædere pueri, qui a matre beato commendatus fuerat Martyri. Igitur hoc modo ingenti elapsus periculo, tandem a concurrentibus abstrahitur vado rapaci puer illæsus, mirantibus cunctis de desperata sospitate illius. Quantas tunc laudes piissimo Conditori, quantas etiam retulerint sacratissimo Martyri præsentibus, viso tanto miraculo, lectori relinquere decrevi ingenioso. Denique super hoc facto, dum ego quoque aliquandiu dubius hæsissem, accersitis his, qui interfuerant cum eo, in quo gestum fuerat signum, rei, ut relata est, ab eis edoctus seriem, credulus tandem Martyris erupi in laudem. Pharsaicæ quippe incredulitatis crimen sum arbitratus (ut est re vera, divinis non credere virtutibus).

86 Vir quidam, Humbertus nomine, de villa, quæ vocatur Roseria g, sinistra captus fortuna,

captivum
liberat:
in
g